

78. Budapest, III. Góbé utca 23.
(KÖH 71259)

Ró

2009. július 27–29. között régészeti próbafeltárást végeztünk a tervezett társasház kivitelezési munkálatai előtt (18764/4 hrsz.). A 10 m hosszú és 4 m széles, K–Ny-i irányú árok gépi földmunkája megtörtént. A felső 1,8–2 méteren újkori – helyenként erősen törmelékes, réteg került elő. Alatta viszont már a sötétbarna, humuszos réteg húzódott, római korra keltezhető leletanyaggal. Az ásatás során a sötétbarna humuszos rétegből származó kis mennyiségű római leletanyag mellett régészeti jelenség, objektum nem került elő. Az É-i tanúfal mentén egy keskeny sávban (0,6 m szélességben és 4 m hosszan) lemélyítettünk az altalajig. A szürke színű altalaj az alapozási szint alatt, mintegy 0,15–0,2 m-rel jelentkezett. Belőle leletanyag nem került elő.

LASSÁNYI GÁBOR – ANDERKÓ KRISZTIÁN

79. Budapest, III. Hajógyári-sziget
(KÖH 32387)

R, Ró, Á, Kk

2009. március 19. és október 2. között próbafeltárást végeztünk az óbudai Hajógyári-szigeten (23798/1, 23798/3, 23796/7 hrsz.). Az idei feltárások a 2006–2007 telén folytatott geofizikai felmérések, és a 2007–2008 folyamán elvégzett próbafeltárást szerves folytatását képezték, továbbra is az óbudai Nagy-sziget D-i részén, vagyis az Álomsziget beruházás tervezett központi területén dolgoztunk, ahol mintegy 10 1059 m² területet terveznek részfallal körülvenni.

A feltárások idén három munkaterületen folytatódtak, három különböző lelőhelyre irányultak. A 2008-ban már nagyobb felületen érintett Árpád-kori falu (5. lelőhely, 1. munkaterület), a 2008-évi kutatás közvetlen Ny-i szomszédságában. A 3. sz., római kori, középkori és őskori objektumokat tartalmazó lelőhelyen idén 3969 m²-t tártunk fel. Csaknem teljes egészében bontakozott ki előtünk a 2. lelőhely (4. munkaterület, 8130 m²) középkori birtokközpontja. Utóbbi lelőhelyen a feltárás megtartandó, bemutatásra javasolt régészeti emlékeket is eredményezett két középkori, kifalazott pincével ellátott épület formájában.

A feltárások eredményeit az egyes munkaterületekre vonatkozóan az alábbiakban foglaljuk össze. (Az illusztrációt lásd a következő oldalon!)

Árpád-kori falu (11–13. sz.), középső rézkori telep (1. munkaterület, 5. lelőhely)

A 2008. évi kutatás D-i részének közvetlen Ny-i szomszédságában újabb 1017 m² felület megnyitására volt lehetőségünk. A munkát 2009. augusztus 18. és október 2. között végeztük el. Mint ahogy ezt már tavaly is láttuk, a település D-i részén egy önmagában is zárt, a falu központjánál jóval kevésbé intenzív egység helyezkedik el. Talán ennek is köszönhető, hogy az idei feltárás során egyetlen újabb házat, lakóobjektumot nem találtunk.

A területet kisebb és közepes méretű, többnyire É–D irányú árkok uralták, melyek jól kiegészítik az eddig megismert árokrendszert, ugyanakkor egy D felé és négy Ny felé továbbfutó árok jelezte a telep további kiterjedését a feltárási terület határain túl. A 2008-ban feltárt legdélebbi gödörház Ny-i szélét az idei feltárás során bontottuk ki. A ház közvetlen közelében egy É–D-i, és egy K–Ny-i árok találkozási pontját is megtaláltuk, utóbbi árokról már tavaly bebizonyosodott, hogy vágja a ház betöltését.

A legdélebbi területrészen egy kisebb, földbe mélyített, ÉNy–DK-i irányú, DK felé nyíló sütőkemencét tártunk fel, az önálló, házon kívüli kemencék száma a telepen még így is relatíve kevés.

A 2008. évi feltárás Ny-i szélén talált cölöpszerkezetes épület közvetlen D-i szomszédságában, de még az itt keresztülhaladó, szélesebb K–Ny-i ároktól D-re is további cölöplyukakat találtunk, melyek egy része ugyan rendszert alkot (É–D-i és K–Ny-i sorok) de újabb épület alaprajzát egyelőre nem rekonstruálhattuk. Nem zárható ki az sem, hogy az oszlopok egy része karámokhoz, kerítésekhez tartozott.

A már említett 2008. évi cölöpszerkezetes épület D-i részén és környezetében találtunk ipari tevékenységre utaló nyomokat, nagyobb mennyiségű paticst és vashulladékot az előző feltárási szezonban. Ennek a zónának a D-i folytatását, további, nagyobb felületen szétterített paticst idén is dokumentálhattunk.

A római kort idén is csak másodlagos összefüggésben, a középkori telepobjektumokban, vagy szórványként előkerült késő római érmek, valamint téglatöredékek képviselték a lelőhelyen.

Az idei feltárás áttörést jelentett a terület őskori (középső rézkor) használatának megismerése terén, hiszen a 2007. évi egy, majd 2008. évi újabb egyetlen gödör után, immár négy, csoportot alkotó, eltérő méretű és leletgazdagságú, azonban azonos korú gödörobjektumot tártunk fel. A 120–300 cm átmérőjű, 40–50 cm mély, kerekded vagy ovális gödrök, melyek a 2008. évi gödör D-i szomszédságában feküdtek, változatos leletanyagot szolgáltatottak. Számos, részben összeilleszthető kerámia (fazék, tál, csőtálcas edény) mellett pattintott kőszökök és készítési hulladékok, rézhuzalból kialakított horog, spirál voltak a legkiemelkedőbb leletek.

Az idei feltárás középső és D-i részén ismét nagyobb felületeken dokumentálhattunk a korszakhoz kapcsolódó szórvány leleteket. A felszínben szétterülő szórvány kerámia és kagylóhéjak alatt azonban objektumokat idén sem találtunk. A D-i metszet közvetlen közelében idén is rábukkantunk egy helyben összeroskadt, díszetlen edény töredékeire, amit a múlt évi leletekhez hasonlóan nem övezett beásásra utaló folt. Mivel hamvak nem kerültek elő, urnasírként nem interpretálhatjuk a jelenséget, esetleg áldozati edényre gondolhatunk. Az idén D-en, múlt évben pedig K-en talált, gondosan elhelyezett, helyben összeroppan edények talán a telep perifériáit, míg a gödörobjektumok, és a felszíni lelet szóródás a telep központját, belső területét jelzik.